

Κι' ἀπάντησα τοῦ σμίχται τοῦ
—Σμίχται, κι' ἀμπῶν' ὁ σμίχτη ζα.
—'Στὴ στάνη ἐν' καὶ τυροκομᾷ
καὶ διαγουμίζει τὰ σφακτά.
Σηκώνουμαι ν' ἐπ' αὐτοῦ κοντὰ
τὸν εὐρεκα ξεπλωτατζά.

N. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ

ΑΝΤΑΠΟΔΟΣΙΣ

ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ ΚΑΙ ΣΚΗΝΗΝ ΜΙΑΝ

Πρόσωπα

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ. ΕΥΡΙΔΙΚΗ.

Γραφεῖον ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἀναξαγόρου· ἐπὶ τοῦ
γραφείου ἐφημερίδες, διατάγματα, διαταγαί.
Τὸ δωμάτιον εἶναι λίαν ἀτημέλητον, τὰ ἐπι-
πλα λίαν κοινὰ καὶ πεπαλαιωμένα.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

(ἀναγινώσκων τὸν «Διώνη»)

«Ἡ οἴησις τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τοσοῦτον
προβαίνει ὥστε ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ
κύπτῃ ἐνίοτε ὅπως μὴ προσκρούσῃ τὴν
κεφαλὴν ἐπὶ τῶν ἀστέρων. Τοσοῦτον δὲ
φίλαυτος εἶναι καὶ τοσαύτην ἔχει πε-
ποίθησιν εἰς τὰς ιδίας αὐτοῦ ἀρετὰς,
ὥστε καὶ τοὺς εἰρωνικωτέρους ἐπαίνους
καὶ τὰς ὑβριστικωτέρας ὑπερβολὰς ἐκ-
λαμβάνει ὡς ἀληθῆ καὶ εἰλικρινῆ θαυ-
μασμόν». (ρίπτων τὴν ἐφημερίδα) Καὶ λοι-
πὸν, ἰδοὺ ἡ τρίτη δύναμις τῶν συν-
ταγματικῶν κρατῶν, ἡ δημοσιογραφία,
εἰς τί συνίσταται· διὰ λογοπαιγνίων
καὶ εἰκόνων, διὰ καλῶς λελεγμένης καὶ
μετὰ προσποιητοῦ πάθους ἐκφερομένης
περιόδου, ἀγωνίζονται νὰ προκαταλάβωσι
τὰ πλήθη, νὰ καταρρίψωσι τὸν
πολιτικὸν εἰς τὸ βάραθρον.

(κρούεται ἡ θύρα)

Τίς εἶνε πάλιν.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ.

(εἰσερχομένη καὶ χαιρετῶσα)

Κύριε Ἀναξαγόρα.

[ΠΑΡΘΕΝΩΝ — ΕΤΟΣ Β'.]

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Κυρία μου, τοὺς πρωθυπουργοὺς σπα-
νίως ἐνθυμεῖται τὸ ὠραῖον φύλον, ἐνῶ
τὸ μὴ ὠραῖον κάθηται ἐπὶ τοῦ τραχήλου
αὐτῶν νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ εἶναι τῇ
ἀληθείᾳ, λίαν βαρύν.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

Ἀναλαμβάνετε ἐκουσίως τὸ βάρος,
οὐδεὶς σὰς ἠνάγκασε πρὸς τοῦτο.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Καὶ σεῖς λοιπὸν;

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

Πόσοι εἶναι πρόθυμοι νὰ σὰς ἀπαλ-
λάξωσι ἀπὸ τῶν μεριμνῶν τούτων! Καὶ
ὅμως διὰ χειρῶν καὶ ποδῶν ἀπομακρύ-
νετε τοὺς σωτήρας ἐκείνους.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Ἔστω εἶμαι μαθητὴς σας καὶ ὁ δι-
δάσκαλος ἔχει τὸ δικαίωμα πάντοτε καὶ
ἂν ὑπερβῇ αὐτὸν ὁ μαθητὴς, νὰ ἐπι-
πλήττῃ· μάλιστα ὅταν διδάσκαλος εἶναι
οἱ δύο αὐτοὶ καλοὶ ὀφθαλμοί, τὰ πορφυρᾶ
χείλη, ἡ κόμη καὶ τὰ λοιπὰ τῆς κυρίας
Εὐριδίκης.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

Τὴν εἰρωνίαν ἀπὸ τοῦ ἐπαίνου δια-
κρίνει ἐλαφρὸν μόνον μεῖδιμα. Ἄλλὰ
ἔστω, δὲν πρόκειται περὶ τούτου. Ἔχω
ἀποσολὴν, καὶ ἀποσολὴν λίαν σπουδαίαν.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Σπουδαίαν; δὲν ἀρμόζει ἡ σοβαρότης
αὕτη εἰς γυναῖκας.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

Εἶναι λοιπὸν ἀποκλειστικὸν προνό-
μιον τῶν ἀνδρῶν;

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Μάλιστα, κυρία μου, ἀποκλειστικὸν
τῶν ἀνδρῶν δυστύχημα.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

Ἴδου ἐγὼ ἡ ἐξαίρεσις. Καὶ σὰς βε-
βαιῶ ὅτι πρόκειται περὶ σπουδαιοτάτου
πράγματος.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Ἄς ἴδωμεν. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι σήμε-

ρον τὰ πάντα ἐγένοντο σπουδαῖα· καὶ οὐδὲν σπουδαιότερον τῆς κόνεως τῶν κωνώπων, περὶ ἧς ἐγράφησαν προκηρύξεις πομπωδέστεραι τῶν γραφειῶν κατὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ αἵματος.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Ἐν ὀνόματι τῆς ἀρχαίας ἡμῶν συμπαθείας . . .

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Εἶπατε κάλλιον ἐν ὀνόματι τοῦ Διός.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Διατί;

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Διότι ἀμφοτέρω οὗτοι οἱ Θεοὶ ἐξέλπιον.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Ἀναζῶσιν ὅμως ἐνίοτε εἰς περιπαθεῖς καρδίας.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Ἀλλὰ τότε πάσχουσι τὸ τοῦ Λαζάρου· προτιμῶσι νὰ μὴ ἀνεβίων ποτέ· τοσοῦτον οἰκτρὸν θέαμα ἐπιδεικνύουσι. Ἀλλ' ἐντούτοις λέγετε.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Ζητῶ ὁμόνοιαν, σύμπραξιν, φιλίαν ὅλων τῶν κομμάτων.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

(ἀνακηδῶν)

Πῶς; εἰσθε πολιτικὸς ἀπεσταλμένος; Ζητοῦσι λοιπὸν νὰ μὲ παρασύρωσιν ὅπως ὁ Περικλῆς τοὺς ἐναντίους διὰ τῆς Ἀσπασίας; Ἀλλὰ τὴν καρδίαν περιβάλλει καλῶς ὁ θώραξ τῆς μέσης ἡλικίας.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Σκώπτετε; εἶναι πικρὸν τὸ σκῶμμα τοῦτο δι' ἐμέ. Νομίζετε ὅτι φιλοπατρίαν ἔχει ὁ ἀνὴρ μόνον, ἡ δὲ γυνὴ πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ ἔχει μόνον φιλαρέσκειαν; Ἀπατᾶσθε καὶ νῦν.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Καὶ νῦν;

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Καὶ πάντοτε. Ἡ γυνὴ ἀγαπᾷ πλειό-

τερον τοῦ ἀνδρὸς τὴν πατρίδα· τοῦλάχιστον ἐν ὥρᾳ κινδύνων ἐκτελεῖ ὑπὲρ τὸ καθήκον αὐτῆς, ἐνῶ μόλις, καὶ εἶναι σπάνιον καὶ θαυμαστὸν τοῦτο, μόλις ὁ ἀνὴρ ἐκτελεῖ τὸ καθήκον αὐτοῦ. Ζητῶ λοιπὸν ὁμόνοιαν, φιλίαν, σύμπραξιν ὅλων τῶν κομμάτων.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Εἰσθε γυνὴ, δηλαδὴ ζητεῖτε τὰ ἀδύνατα. Εἰς τὸν ἔρωτα ζητεῖτε φαντασιώδεις ἐραστὰς, εἰς τὴν πολιτικὴν ιδεώδη πολιτεύματα καὶ ιδεώδεις πολιτικούς. Ἡ κοινωνία εὐτυχῶς δὲν ἀποτελεῖτε ἐξ ἀγγέλων. Λέγω εὐτυχῶς, κυρία μου, διότι θὰ ἦτο λίαν μονότονος καὶ στερούμενος πάσης εὐφυΐας ὁ μεταξὺ ἀγγέλων βίος.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Λοιπὸν ζητῶ ιδεώδεις πολιτικούς; Εἶναι λίαν ὑπεράνθρωπος ἡ αἵτησίς μου;

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Ὑπὲρ τὰς δυνάμεις πολιτικοῦ ἀνδρὸς. Πόσον εἶναι εὐμορφα τὰ χεῖλη σας! τί κρίμα νὰ λαλῶσι περὶ πολιτικῶν πραγμάτων.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Δὲν σᾶς ἀρκεῖ ἡ πολιτικὴ ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα ὑποκρίνεσθε;

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Ὅστις γνωρίζει νὰ ὑποκρίνεται καλῶς, ἐκεῖνος ἔχει καὶ τὴν δύναμιν νὰ ἄρχῃ. Ἐσο κύριος σεαυτοῦ λέγει ἡ ἠθικὴ, ἦτοι, ἔσο ὑποκριτής.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Ἴσως εἶναι ἀληθὲς τοῦτο· ἐντούτοις ἀπαντήσατε . . .

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Ὅστις εἶναι μεμονωμένος ἔχει ἀτομικότητα, κυρία μου· ἡ ἐνωσις, καὶ ὁμιλῶ πάντοτε περὶ πολιτικῆς ἐνώσεως, πιθανὸν νὰ ἐνισχύῃ τὸ ὅλον, ἀλλὰ καταστρέφει τὸ ἄτομον· καὶ ὁ Ἕλλην καὶ μάλιστα ὁ πολιτικὸς Ἕλλην ἐπιθυμεῖ νὰ μείνῃ ἀτομικότης. Τὸ στάδιον τῆς ἐνεργείας τοῦ Ἕλληνος ὑπῆρξε πάντοτε

ἀτομικόν. Εἶναι ψευδέστατον ὅτι ὁ Ἕλλην εἶναι δημοκρατικός, ἀπεναντίας ὁμιλεῖ ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας διότι ἕκαστος δι' αὐτῆς ἐλπίζει νὰ ἄρξῃ εὐχερέστερον. Ἡ κλασικὴ ἀρχαιότης ἀποτελεῖται ἐκ δέκα ἢ δεκαπέντε προσώπων· καὶ ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας ὁ Ἕλλην ἐπάλεσεν ὡς ἄτομον κατὰ τῆς δουλείας καὶ εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτὸν ὡς ἄτομον ἐπάλαισεν· ἡ φιλοδοξία ἐγένετο φύσις αὐτοῦ.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

Καὶ ὅπως ὁ χωρικός γίνεται ληστής διὰ νὰ ψαλῇ ὑπὸ τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων, οὕτω καὶ ὁ πολίτης γίνεται πολιτικός χάριν τῆς ὑστεροφημίας.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Θέλετε νὰ παύσω ὦν Ἀναξαγόρας μεταβαλλόμενος εἰς τέρας τι πολυκέφαλον, ἀνώνυμον ἢ ἑτερόνυμον; Θέλετε νὰ γίνω ὄργανον ἀντὶ αἰτίου; Ἀλλοίμονον εἰς τὰ ἔθνη ἐκεῖνα εἰς ἃ ἐξέλιπον αἱ συζητήσεις καὶ ἐρημώθη τὸ στάδιον τῆς πάλης.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

Οὐδέποτε ἐνόησα τὴν φιλοδοξίαν πρὸς βλάβην τοῦ ἔθνους.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Πρὸς βλάβην τοῦ ἔθνους; τίς σὰς τὸ εἶπεν; Οἱ πολλοὶ δὲν ἔχουσιν εὐθύνην, ὁ εἰς ὅμως φέρει τὸ βάρος τῶν πράξεών του. Καὶ τίς πάλιν σὰς εἶπεν ὅτι ἡ ἔνωσις ἔσεται πρὸς ὠφέλειαν τοῦ ἔθνους; Δὲν θὰ πίπτουσι τὰ ὑπουργεῖα ὡς οἱ χάρτινοι οἰκίσκοι· πιθανόν· ἀλλὰ τὸ μόνιμον εἶναι πάντοτε ἐπικίνδυνον, εἶναι ὀπισθοδρομικόν. Μόνιμος εἶναι ὁ θάνατος· ἐνῶ ἐν τῷ ἐφημέρῳ καὶ ἂν δὲν ἐπέλθῃ καλόν, δὲν κατορθοῦται ὅμως νὰ ἐπέλθῃ καὶ βλάβη.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

Καὶ τότε πρὸς τί ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ φιλοδοξία.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Αἶ, κυρία! ἐπιτρέψατε νὰ σὰς ἐρω-

τήσω πρὸς τί ἡ ἐρωτοτροπία καὶ ἡ φιλαρέσκεια ἦν εἰς τοσοῦτον βαθμὸν εἴχετε; Δὲν λέγω, ἔχετε, διότι ἡ φιλαρέσκεια καὶ ἡ πολιτικὴ ἀντιμάχονται ὡς τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ. Ἐνθυμεῖσθε ὅτι μ' ἐσύρατε αἰχμάλωτον καὶ ὅτι μ' ἐνίκησατε πάντοτε εἰς πᾶν ἐρωτος ζήτημα.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

Ἴδου ὅτι δὲν δύναμαι ἤδη νὰ σὰς νικήσω.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Διότι εὐκολώτερον δύναται τις νὰ διοικήσῃ ὄχι κράτος, ἀλλὰ κράτη ὁλόκληρα, εὐκολώτερον δύναται νὰ καταβάλλῃ πάντα πολιτικὸν ἀντίπαλον ἢ νὰ νικήσῃ γυναῖκα φιλάρεσκον.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

Εὐχαριστῶ. Ἀλλὰ μὴ λησμονεῖτε ὅτι ἰσχύς σας εἶναι ἡ δημαγωγία, δηλαδή τὸ ψεῦδος καὶ ἡ ὑποκρισία.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

(Συνοφρυοῦται, ἀλλ' ἀμέσως λαμβάνει πάλιν ἱλαρὸν ἥθος).

Ὅπως ἡ ὑμετέρα ἰσχύς ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ ἀκκισμοῦ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου. Δημαγωγεῖτε διὰ τοῦ στολισμοῦ καὶ τῆς φιλαρεσκείας, διὰ τῶν μειδιαμάτων καὶ τῶν βλεμμάτων.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

(ἐν ὀργῇ)

Ἐξηντλήθην εὐχαριστοῦσα, προσέξατε.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Ἐλησμόνησα· δημαγωγεῖτε ἐνίοτε καὶ ὀργιζομένη καὶ κλαίονσα.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

Ἀφετε κατὰ μέρος τὰς γυναῖκας· μὴ παίζετε αἰωνίως. Καὶ ἂν κακῶς ἐκφράζω τὰς ιδέας καὶ ἂν κακῶς δικαιολογῶ τὴν αἵτησίν μου οὐχ ἡττον τιμήσατε τὴν πρόθεσίν μου.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Ἡ πρόθεσις ἀγιάζει τὰ μέσα· ἔχετε δίκαιον· Ἰησοῦίτου καὶ γυναικὸς ἀξίωμα.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

Τὸ ἔθνος βαίνει κατὰ κρημνοῦ.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

(μειδιῶν.)

Ποσάκις ἤκούσατε ὅτι ὁ ἐραστής ὑμῶν θέλει αὐτοκτονήσῃ; Καὶ ἐγὼ ἄλλοτε (ψηλαφᾷται) καὶ ὁμῶς ζῶ καὶ ὑγιαίνω.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

Εἰσθε χωρὶς καρδίαν.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

* Ἄν ἐννοεῖτε καρδίαν τὴν μωρὰν εὐαισθησίαν ἐξ ἧς ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἔρμαιον πάσης περιστάσεως, μὰ τὸν τοῦ Διὸς κεραυνὸν, διαμαρτύρομαι ὅτι δὲν ἔχω τοιαύτην καρδίαν.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

Ἐπὶ τέλους ποῖαι εἶναι αἱ ἀρχαί σας.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Νόστιμος ἐρώτησις καὶ, τῇ ἀληθείᾳ, ἀφελεστάτη. Ἀρχαί! ἀλλὰ λησμονεῖτε ὅτι μόνον οἱ μωροὶ ἔχουσιν ἀρχάς; Αἱ ἐνέργειαι τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρὸς μεταβάλλονται κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ θέλετε ἐκ προσιμίου ὁ πολιτικὸς ἄνθρωπος νὰ χαράξῃ τὴν πορείαν του; Ἄφετε τὴν πολιτικὴν, σὰς συμβουλεύω, ἀλλοῦ ἀπλοῦται τὸ στάδιόν σας.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

Καὶ τοῦτο χάριν τῆς ἀτομικότητος βεβαίως. Ἀλλὰ μίαν ἔτι ἀπάντησιν, εἰλικρινῇ ὅσον δύνασθε. Τί ἐννοεῖται πολιτικὴν;

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Τὴν τέχνην τοῦ ἀναβαίνειν καὶ διαμένειν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ· εἰλικρινέστατα.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

Ἴδου ἀληθὲς εἰλικρίνεια, πικρὰ ὁμῶς, θὰ ὁμολογήσετε.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Σὰς εἶπον· ἔμαθα τὴν πολιτικὴν παρ' ὑμῶν· ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ προοδεύσῃ ἐν τῷ πολιτικῷ πεδίῳ ἄς ἀναστραφῇ μετὰ φιλαρέσκει γυναικός· γίνεται ἀκαταμάχη-

τος. * Ἀλλοτε ἐγὼ, τὸ θῦμα σας, σὰς ἀπεχαιρέτησα πειθόμενος ὅτι σὰς ἠδίκησα· ἐζήτουν συγγνώμην, ὅπως θὰ ἐζήτει ὁ εἰς τὰς βασάνους εὐρισκόμενος καὶ ζητῶν συγγνώμην παρὰ τοῦ δημίου οὔτινος τὰς χεῖρας ἢ τὸ ἐνδυμα ἐμόλυνε τὸ ἀπὸ τῶν βασάνων χεόμενον αἷμα. * Ἐκτοτε...

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

(Θέτουσα τὰ χειρόκτιά της καὶ παρατηροῦσα εἰς τὸν καθρέπτην.)

Δοιπόν.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

* Ἐτοιμάζετε νέαν κατ' ἐμοῦ προσβολήν; παρατηρῶ ὀπλίζεσθε.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

Καὶ τελευταίαν ἐρώτησιν πρὸς ἣν ἀπαιτῶ ἀπάντησιν οὐχ ἥττον εἰλικρινῇ τῆς προηγουμένης. Ἐχετε ὠρισμένον σχέδιον πορείας, οὔτινος τὴν ἐκτέλεσιν ἐπιζητεῖτε; Ἐκθέσατε αὐτήν.

(κρούεται ὁ μέγας κώδων καὶ οἱ μικροὶ τῆς Ῥωσικῆς ἐκκλησίας μετὰ φοβεροῦ παταγού· ἡ Εὐριδίκη κλείει τὰ ὦτα της.)

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

(Προσποιεῖται ὅτι λαλεῖ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο καθ' ὃ κρούονται οἱ κώδωνες. Ἐπὶ τέλους σιγῶσι.)

Ἴδου ἡ πορεία μου.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

Δὲν ἤκουσα τίποτε.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

* Ἐγὼ πταίω; Ἄς μὴ ἐκλείετε τὰ ὦτα σας.

ΕΥΡΙΔΙΚΗ

(καγχάζουσα.)

* Ἐνόησα. Μ' ἐνίκησατε· ἦτο ἀνταπόδοσις. Χαίρεται.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

(ἀκολουθῶν αὐτήν.)

Χαίρετε, κυρία Εὐριδίκη. Μὴ λησμονεῖτε ὅτι εἶμαι πάντοτε πρόθυμος νὰ ἐκτελέσω πᾶσαν αἴτησίν σας..

Δ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

~~~~~